

Az LMP sarokpontjai a közigazgatási bírászkodással kapcsolatosan

A közigazgatási bírászkodás a végrehajtó hatalom joghoz kötöttségének és a hatalom ellenőrzésének nélkülözhetetlen eleme. A Lehet Más a Politika szerint a rendszerváltozás óta méltatlan és átgondolatlan a közigazgatási bírászkodás helyzete a bírósági rendszerben. Az LMP tisztában van azzal, hogy jelenleg milyen akadályai vannak a közigazgatás törvényes működése feletti megfelelő kontrollnak, ám a rendszerszintű változás régóta megfogalmazódott igénye nem legitimálhat olyan közigazgatási bírósági rendszert, amely egyúttal a kormányzati befolyás növelésére és a bíróságok függetlenségének csorbítására alkalmas. Az LMP kizárólag olyan reformot tud támogatni, amelyben működőképes a közigazgatási bírászkodás, és hatékonyan, hatalmi-politikai céloktól mentesen érvényesülhet a végrehajtó hatalom jogi kontrollja.

A közigazgatási bírói kar kiválasztása garanciáinak megteremtése, az ügyfelek védelme és a korrupciós kockázatok csökkentése érdekében az LMP sarokpontjai az alábbiak:

1. Alapvető fontosságú annak beismerése, hogy az ország – sajnálatos – Budapest-központúságát hatásköri és illetékességi változtatásokkal nem lehet orvosolni. Jelenleg a legtöbb közigazgatási ügy, és így a legtöbb közigazgatási bíró a fővárosban dolgozik és él. **A hivatásszerűen közigazgatási bírászkodással foglalkozó közigazgatási bírói kar megteremtéséhez elengedhetetlen, hogy ezek a bírák adhassák a kar gerincét. Egy székesfehérvári felsőbbbírósági székhely azonban önmagában olyan egzisztenciális akadályt jelentene, amely automatikusan megszürné a bírói kart.** Ennek potenciális hatását a minisztériumok vidékre költöztetésének tapasztalatai jól mutatják. Ugyanez igaz – bár kisebb súllyal – az első fok átgondolatlan regionalizációjára is.

2. A szakirányú tapasztalat igénye természetesen indokolja, hogy bírák a közigazgatásból is érkezzenek a rendszerbe, de sarkalatos kérdés, hogy ennek az arányát kötelezően előírni nem lehet, különösen nem a Közigazgatási Felsőbíróság bírái esetében. **A Közigazgatási Felsőbíróságra az eddig is másodfokú közigazgatási ügyeket tárgyaló bírákon kívül csak olyan személy nevezhető ki, aki legalább öt esztendő első fokú közigazgatási bírói gyakorlattal rendelkezik.**

3. Éves szinten felső limit szükséges a közigazgatásból érkezettekre az új bírák között. Figyelemmel a jelenlegi,

végletekig átpolitizált magyar közigazgatási rendszerre, a bírói kar feltöltésével szemben a közigazgatási bírászkodás függetlenségét szolgáló mennyiségi korlátozások is szükségesek.

4. Bármennyire is támogatandó a szakirányú tapasztalat megkövetelése, az ötéves közigazgatási gyakorlat követelménye hosszabb átmeneti szabály nélkül súlyosan hátrányos a bírói karrierre készülő, kinevezésre váró fiatalok számára a közigazgatásból érkezőkkel szemben. Ennek orvoslása érdekében **a bírósági titkár és fogalmazó mentesüljön az ötéves közigazgatási gyakorlat alól**, ha már legalább öt évet titkárként, illetve fogalmazóként eltöltött ügy, hogy például a pályázat benyújtását megelőző legalább egy évben közigazgatási ügyszakban, illetve szakágban, vagy – az igazságügyi alkalmazottakra vonatkozó szabályozás módosításával – közigazgatási szervhez kirendelve hatósági jogalkalmazói munkakörben tevékenykedett.

5. **Az összeférhetetlenségi szabályok szigorítása szükséges:** ne lehessen közigazgatási bíró, aki a megelőző öt évben párt tisztségviselője volt, párt jelöltjeként választáson indult, állami vezetői tisztséget, valamint kormánybiztosi, miniszterelnöki biztosi, miniszteri biztosi, illetve kormány megbízotti pozíciót, valamint olyan közjogi tisztséget töltött be, ahová az Országgyűlés választotta meg.

Az LMP sarokpontjai a közigazgatási bíráskodással kapcsolatosan

6. Elfogadhatatlan, hogy bírói gyakorlat nélkül vezetői posztra lehessen kerülni a bírósági szervezetrendszeren kívülről. **Legalább három éves, megszakítás nélküli bírói gyakorlat előírása szükséges.**

7. A bírói önkormányzati szerveknek a pályázati értékelésnél és rangsorolásnál nem lehet kevesebb hatásköre a közigazgatási bíráskodásban, mint a jelenlegi rendszerben; **legalább olyan súlyú bírói önzagazgatási hatáskörök szükségesek a bírójelölő bizottsággal, illetve a Közigazgatási Felsőbíróság elnökével szemben, mint most az OBH elnökével szemben.**

8. Elfogadhatatlan, hogy a közigazgatási bírák pályázatait nem a bírák maguk, hanem a Kúria elnökéből, OBH elnökéből, igazságügyi miniszterből és a Közigazgatási Felsőbíróság elnökéből álló – a felsőbbíróságra benyújtott pályázat esetén kettő, egyébként egy bíróval ugyan kiegészült – bírójelölő bizottság rangsorolná, miközben a bírói tanács csak a versenyvizsga eredményét állapítaná meg. **A bírójelölő bizottság és a tervezet szerint a felsőbbírósági elnököt jelölő jelölőbizottság helyébe egyetlen bizottság szükséges, négy hatáskörrel:**

- a)** pályázatok kiírása, pályázati és vizsgakövetelmények előírása [a tervezetben foglalt miniszteri rendeleti szint helyett],
- b)** a pályázati eljárás feletti törvényességi kontroll,
- c)** az OBH elnök jelenlegi parttalan eredménytelennek nyilvánítási hatáskörével szemben a pályázat eredménytelené nyilvánítása kizárólag egy esetben: amennyiben a pályázat kiírását követően bekövetkezett munkaszervezést, munkaterhelést érintő változások miatt más álláshelyet kell megnyitni,
- d)** javaslattevél a köztársasági elnöknek a Közigazgatási Fellebbviteli Bíróság elnökére.

9. Ezen bizottság összetétele: **a)** az Alkotmánybíróság elnöke, **b)** a Kúria elnöke, **c)** az OBH elnöke, **d)** az igazságügyi miniszter, **e) - f)** a bírói önzagazgatási szervek kettő delegáltja, **g)** a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke, **h)** a Magyar Tudományos Akadémia Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának delegáltja, **i)** az állam- és jogtudományi karok közigazgatási jogi tanszékeinek vezetői az egyetemek kezdőbetűi szerint évente rotálva.

10. A bírói pályázati eljárás teljes - így különösen a kritériumokra, bírálatokra, pontozásra, illetve magukra a pályázatokra kiterjedő - transzparenciája szükséges.

11. Alapvető fontosságú a későbbi „lopakodó” hatáskörbővülés megakadályozása érdekében, hogy a **közigazgatási bíróságok hatásköre ne lehessen egyszerű többséggel gond nélkül bővíthető, hanem tartalmilag a közigazgatási határozatok felülvizsgálatára korlátozódjon.** Szükséges továbbá a tervezet differenciált hatáskör-telepítésének ügyfél-szemponitú átgondolása, és a „népközeli ügyek” megyeszékhelyen tartása. A megyeszékhelyekre ítélkezési pontok szükségesek a kisebb súlyú, speciális szakértelmet nem igénylő ügyekre, legalább három ügykörben:

- a)** a magánszemélyek, kkv-k meghatározott értékhatár alatti bírságügyei;
- b)** a szociális támogatási és nyugdíjügyek;
- c)** a lakáscélú ingatlanok építési ügyei.

12. **Kétharmados törvényben kell rögzíteni, hogy a közérdekű adatok megismerésére irányuló igény továbbra is bírói úton közvetlenül, hatósági eljárás közbeiktatása nélkül érvényesíthető.** Komoly kockázata van annak, hogy egy szűk ügycsoporton kívül főszabályként megszűnik a közigazgatáson belüli jogorvoslat. Az LMP számára különösen fájó ez a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűnek nyilvánított ügyekben; legalább ebben a körben a fellebbezés lehetőségének megtartása szükséges.

KAPCSOLAT

Telefon: +36 30 211 30 64
+36 30 226 23 63
E-mail: sajto@lehetmas.hu

www.lmp.hu